Abstrakt

Tato diplomová práce představuje první úplnou publikaci a typologickou analýzu keramického souboru získaného na Darbandské zdi v jižním Uzbekistánu během česko–uzbeckých archeologických expedic v letech 2018 a 2022. Darbandská zeď, součást průsmyku Železných vrat mezi Baktrií a Sogdianou, zaujímá klíčovou strategickou polohu v rámci širší sítě pohraničních opevnění. Zkoumaný soubor, pocházející výhradně ze systematického povrchového sběru, zahrnuje diagnostické okraje, dna a ojedinělé zdobené střepy z násypu zdi, věží a přilehlých rozptylů.

Výzkum uplatňuje morfologickou klasifikaci přizpůsobenou pro materiál z povrchových sběrů, která rozlišuje tvary podle typu hrdla, obrysu a morfologie dna. Komparativní analýza vychází z dobře publikovaných referenčních souborů z lokalit Uzundara, Kurganzol, Kampyrtepa, Starý Termez a dalších míst v regionu.

Vzhledem k absenci stratigrafického kontextu bylo možné jen malou část materiálu přesně datovat; většina tvarů je zařazena do širokých chronologických rámců od helénistického po kušánsko–sasánovské období. V přílohách je publikován podrobný katalog a úplné profilové kresby, které zajišťují dostupnost souboru pro budoucí srovnávací a technologické studie. Spojením typologické dokumentace s úplným otevřeným záznamem materiálu práce vytváří referenční bod pro keramickou geografii baktrsko–sogdiánského pohraničí a přispívá k širšímu poznání historického kontextu Darbandské zdi.